

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Første Afdeling)

4. september 2014*

»Præjudiciel forelæggelse — retligt samarbejde i civile sager — forordning (EF) nr. 1346/2000 — artikel 3, stk. 1 — begrebet »søgsmål, som knytter sig til en insolvensbehandling, og som har snæver forbindelse hermed« — forordning (EF) nr. 44/2001 — artikel 1, stk. 2, litra b) — begrebet »konkurs« — sag anlagt af kurator med krav om betaling af en fordring — fordring opstået i forbindelse med international godstransport — forholdet mellem forordning nr. 1346/2000 og nr. 44/2001 på den ene side og konventionen om fragtaftaler ved international godsbefordring ad landevej (CMR) på den anden side«

I sag C-157/13,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Litauen) ved afgørelse af 20. marts 2013, indgået til Domstolen den 26. marts 2013, i sagen:

Nickel & Goeldner Spedition GmbH

mod

»Kintra« UAB,

har

DOMSTOLEN (Første Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, A. Tizzano, og dommerne A. Borg Barthet, E. Levits, M. Berger (refererende dommer) og S. Rodin,

generaladvokat: N. Jääskinen

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

- Nickel & Goeldner Spedition GmbH ved advokatas F. Heemann
- »Kintra« UAB ved advokatas V. Onačko
- den litauiske regering ved D. Kriauciūnas og G. Taluntytė, som befuldmægtigede

* Processprog: litauisk.

- den tyske regering ved T. Henze, J. Möller og J. Kemper, som befuldmægtigede
- Det Schweiziske Forbund ved M. Jametti, som befuldmægtiget
- Europa-Kommissionen ved A. Steiblyté og M. Wilderspin, som befuldmægtigede,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 3, stk. 1, og artikel 44, stk. 3, i Rådets forordning (EF) nr. 1346/2000 af 29. maj 2000 om konkurs (EFT L 160, s. 1) og artikel 1, stk. 2, litra b), og artikel 71 i Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (EFT 2001 L 12, s. 1).
- 2 Anmodningen er blevet indgivet under en sag mellem Nickel & Goeldner Spedition GmbH (herefter »Nickel & Goeldner Spedition«), der er et tysk selskab, og »Kintra« UAB (herefter »Kintra«), der er et litauisk selskab under likvidation, principalt vedrørende betaling af et beløb på 194 077,76 litauiske litas (LTL) for tjenesteydelser i form af international godstransport.

Retsforskrifter

Forordning nr. 1346/2000

- 3 I overensstemmelse med sjette betragtning til forordning nr. 1346/2000 er forordningen begrænset til »bestemmelser om kompetence til indledning af insolvensbehandlinger og afgørelser, som følger direkte af insolvensbehandlingen, og som træffes i nær forbindelse hermed«.
- 4 Denne forordnings artikel 3, stk. 1, der omhandler international kompetence, fastsætter følgende principielle kompetenceregler:

»Retterne i den medlemsstat, på hvis område centret for skyldnerens hovedinteresser befinder sig, har kompetence til at indlede insolvensbehandling. For selskabers og juridiske personers vedkommende anses det vedtægtsmæssige hjemsted for at være centret for skyldnerens hovedinteresser, medmindre andet godtgøres.«
- 5 Forordningens artikel 44, stk. 3, litra a), bestemmer:

»Denne forordning finder ikke anvendelse:

a) i en medlemsstat, i det omfang den er uforenelig med forpligtelser på det konkursretlige område, som måtte følge af en konvention, som denne medlemsstat har indgået med et eller flere tredjelande inden denne forordnings ikrafttræden.«

Forordning nr. 44/2001

- 6 I syvende betragtning til forordning nr. 44/2001 er anført, at »[d]enne forordnings materielle anvendelsesområde skal omfatte alle de vigtigste spørgsmål på det civil- og handelsretlige område, bortset fra visse velafgrænsede delområder«.
- 7 Forordningens artikel 1 definerer dens anvendelsesområde som følger:
- »1. Denne forordning finder anvendelse på det civil- og handelsretlige område, uanset domsmyndighedens art. Den omfatter i særdeleshed ikke spørgsmål vedrørende skat, told eller administrative anliggender.
2. Denne forordning finder ikke anvendelse på:
- [...]
- b) konkurs, akkord og andre lignende ordninger
- [...]«
- 8 For så vidt angår kompetenceregler fastsætter nævnte forordnings artikel 2, stk. 1, følgende almindelige regel:
- »Med forbehold af bestemmelserne i denne forordning skal personer, der har bopæl på en medlemsstats område, uanset deres nationalitet, sagsøges ved retterne i denne medlemsstat.«
- 9 Samme forordnings artikel 5, nr. 1), fastsætter følgende specielle regel for sager om kontraktforhold:
- »En person, der har bopæl på en medlemsstats område, kan sagsøges i en anden medlemsstat:
- 1) a) i sager om kontraktforhold, ved retten på det sted, hvor den forpligtelse, der ligger til grund for sagen, er opfyldt eller skal opfyldes
- b) ved anvendelsen af denne bestemmelse, og medmindre andet er aftalt, er opfyldelsesstedet for den forpligtelse, der ligger til grund for sagen:
- ved salg af varer, det sted i en medlemsstat, hvor varerne i henhold til aftalen er blevet leveret eller skulle have været leveret
- ved levering af tjenesteydelser, det sted i en medlemsstat, hvor tjenesteydelserne i henhold til aftalen er blevet leveret eller skulle have været leveret
- c) er litra b) ikke relevant, finder litra a) anvendelse.«
- 10 Artikel 71, stk. 1, i forordning nr. 44/2001, som omhandler forholdet til de konventioner på særlige områder (herefter »specialkonventioner«), hvori medlemsstaterne er parter, bestemmer:
- »Denne forordning berører ikke konventioner, hvori medlemsstaterne er parter, og som på særlige områder fastsætter regler for retternes kompetence samt for anerkendelse eller fuldbyrdelse af retsafgørelser.«

CMR

- 11 Konventionen om fragtaftaler ved international godsbefordring ad landevej, undertegnet i Genève den 19. maj 1956, som ændret ved protokollen undertegnet i Genève den 5. juli 1978 (herefter »CMR«), finder ifølge dens artikel 1, stk. 1, »uden hensyn til parternes bopæl og nationalitet anvendelse på enhver aftale om udførelse mod vederlag af befordring af gods med køretøj ad landevej, når stedet for godsets overtagelse og bestemmelsesstedet [...] er beliggende i to forskellige lande, af hvilke i det mindste det ene er et kontraherende land«.
- 12 CMR blev forhandlet inden for rammerne af De Forenede Nationers Økonomiske Kommission for Europa. Mere end 50 stater, heriblandt Republikken Litauen, Forbundsrepublikken Tyskland og Den Franske Republik, har tiltrådt CMR.
- 13 CMR's artikel 31, stk. 1, bestemmer:

»Søgsmål vedrørende tvistigheder om befordringer, som er omfattet af denne konvention, kan foruden ved en domstol i et kontraherende land, hvorom parterne er enige, anlægges ved domstolene i et land, på hvis område:

 - a) sagsøgte har sin sædvanlige bopæl, sit hovedforretningssted eller den filial eller det agentur, hvorigennem fragtaftalen blev indgået, eller
 - b) det sted, hvor godset overtoges til befordring, eller bestemmelsesstedet er beliggende, og kan ikke anlægges ved nogen anden domstol.«

Twisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

- 14 Den 28. maj indledte Vilniaus apygardos teismas (den regionale ret i Vilnius) insolvensbehandling mod Kintra, hvis vedtægtsmæssige hjemsted er beliggende i Litauen.
- 15 Kintras kurator anlagde sag ved Vilniaus apygardos teismas og nedlagde herved principalt påstand om, at Nickel & Goeldner Spedition, hvis vedtægtsmæssige hjemsted er beliggende i Tyskland, tilpligtes at betale et beløb på 194 077,76 LTL, som selskabet skylder for tjenesteydelser i form af international godsbefordring, som Kintra havde udført for Nickel & Goeldner Spedition i bl.a. Frankrig og Tyskland.
- 16 Ifølge Kintras kurator havde Vilniaus apygardos teismas kompetence i medfør af artikel 14, stk. 3, i den litauiske lov om virksomheders insolvens. Nickel & Goeldner Spedition bestred denne kompetence og gjorde gældende, at tvisten var omfattet af anvendelsesområdet for CMR's artikel 31 og forordning nr. 44/2001.
- 17 Ved dom af 29. august 2011 gav Vilniaus apygardos teismas Kintras kurator medhold efter at have fastslået, at dens kompetence fulgte af bestemmelserne i den litauiske lov om virksomheders insolvens og af forordning nr. 1346/2000.
- 18 Ved afgørelse af 6. juni 2012 stadfæstede Lietuvos apeliacinis teismas (appellretten i Litauen) dommen afsagt i første instans. Lietuvos apeliacinis teismas fandt, at tvisten var omfattet af den undtagelse på konkursområdet, der er fastsat i artikel 1, stk. 2, litra b), i forordning nr. 44/2001, og at den ret, der har kompetence til at påkende søgsmålet, skal fastlægges i henhold til artikel 3, stk. 1, i forordning nr. 1346/2000 og bestemmelserne i den litauiske lov om virksomheders insolvens.

19 Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Litauens højesteret), for hvilken der er blevet iværksat appel, har besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

- »1) Når en sag anlægges af en bobestyrer, der handler i alle virksomhedens kreditorers interesse og forsøger at genoprette virksomhedens solvens og at forøge den insolvente virksomheds aktivers samlede beløb, således at kreditorerne i videst muligt omfang kan få betaling – selv om det skal bemærkes, at de samme virkninger også kan opnås gennem f.eks. en bobestyrers sagsanlæg med påstand om, at transaktioner skal annulleres (actio Pauliana), der er blevet anerkendt som nært forbundne med insolvensbehandlingen – og henset til det forhold, at der i denne sag kræves betaling af et beløb, der skyldes i henhold til [CMR] og den litauiske borgerlige lovbog (generelle civilretlige bestemmelser) for international godsbefordring, der er blevet udført, skal sagen da anses for nært forbundet (gennem en direkte forbindelse) med sagsøgerens insolvensbehandling, skal kompetencen til at behandle sagen da afgøres i overensstemmelse med reglerne i forordning nr. 1346/2000, og er den da omfattet af undtagelsen til anvendelsen af forordning nr. 44/2001?
- 2) Såfremt det første spørgsmål besvares bekræftende, anmoder Lietuvos Aukščiausiasis Teismas Domstolen om at forklare, om artikel 44, stk. 3, litra a), i forordning nr. 1346/2000 finder anvendelse, når den omtvistede forpligtelse (sagsøgtes forpligtelse, der bygger på den fejlbehæftede opfyldelse af dennes kontraktforpligtelser, til at betale det skyldige beløb med påløbne renter til den insolvente sagsøger for international godsbefordring) er opstået, før sagsøgeren kom under insolvensbehandling, eller om denne forordning ikke finder anvendelse, fordi kompetencen til at behandle sagen skal fastslås i overensstemmelse med [CMR's] artikel 31 i dennes egenskab af bestemmelse i en specialkonvention?
- 3) Såfremt det første spørgsmål besvares benægtende, og denne tvist er omfattet af anvendelsesområdet for forordning nr. 44/2001, anmoder Lietuvos Aukščiausiasis Teismas Domstolen om at forklare, om det i denne sag, for så vidt som [CMR's] artikel 31, stk. 1, og artikel 2, stk. 1, i forordning nr. 44/2001 ikke er i strid med hinanden, skal antages, at hvis de omtvistede forhold er omfattet af [CMR's] (specialkonventionens) anvendelsesområde, finder retsreglerne i [CMR's] artikel 31 anvendelse ved afgørelsen af, hvilken stats retter der har kompetence i den tvist, der skal behandles, hvis retsreglerne i [CMR's] artikel 31, stk. 1, ikke er i strid med de grundlæggende formål med forordning nr. 44/2001, ikke fører til resultater, der er mindre gunstige for opfyldelsen af det indre markedes rette funktionsmåde, og er tilstrækkeligt klare og præcise?«

Om de præjudicielle spørgsmål

Det første spørgsmål

- 20 Med det første spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om et søgsmål med påstand om betaling af en fordring, der er opstået på grundlag af levering af transportydelser, som er anlagt af kurator for en virksomhed, der er gået konkurs, idet denne kurator er udpeget under en insolvensbehandling, der er indledt i en medlemsstat, og som er rettet mod modtageren af disse ydelser, der er etableret i en anden medlemsstat, er omfattet af anvendelsesområdet for forordning nr. 1346/2000 eller anvendelsesområdet for forordning nr. 44/2001.
- 21 I denne forbindelse bemærkes, at Domstolen under henvisning til bl.a. konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager (EFT 1978 L 304, s. 17), som er blevet erstattet af forordning nr. 44/2001, har fastslået, at sidstnævnte forordning og forordning nr. 1346/2000 skal fortolkes på en sådan måde, at det undgås, at de retsregler, der er fastsat heri, overlapper hinanden, og at et juridisk tomrum undgås. De søgsmål, der i medfør af artikel 1, stk. 2, litra b), i forordning nr. 44/2001 er udelukket fra denne

forordnings anvendelsesområde, for så vidt som de henhører under »konkurs, akkord og andre lignende ordninger«, er således omfattet af anvendelsesområdet for forordning nr. 1346/2000. De søgsmål, der ikke falder ind under anvendelsesområdet for artikel 3, stk. 1, i forordning nr. 1346/2000, er i overensstemmelse hermed omfattet af anvendelsesområdet for forordning nr. 44/2001 (dom F-Tex, C-213/10, EU:C:2012:215, præmis 21, 29 og 48).

- 22 Domstolen har ligeledes bemærket, at EU-lovgiver – således som det bl.a. fremgår af syvende betragtning til forordning nr. 44/2001 – har ønsket at fastlægge en bred definition af begrebet »det civil- og handelsretlige område« i forordningens artikel 1, stk. 1, og dermed et bredt anvendelsesområde herfor. Anvendelsesområdet for forordning nr. 1346/2000 skal derimod ikke fortolkes bredt i overensstemmelse med sjette betragtning hertil (dom German Graphics Grafische Maschinen, C-292/08, EU:C:2009:544, præmis 23-25).
- 23 I henhold til disse principper har Domstolen fastslået, at alene søgsmål, der følger direkte af en insolvensbehandling, og som har snæver forbindelse hermed, er udelukket fra anvendelsesområdet for forordning nr. 44/2001. Det er følgelig alene disse søgsmål, der er omfattet af anvendelsesområdet for forordning nr. 1346/2000 (dom F-Tex, EU:C:2012:215, præmis 23 og 29 og den deri nævnte retspraksis).
- 24 Hvad angår gennemførelsen af denne sondring har Domstolen fastslået, at et søgsmål til dækning af et selskabs gæld, som i henhold til fransk ret kan anlægges af kurator mod selskabets ledelse med henblik på at drage ledelsen til ansvar, skal anses for et søgsmål, som følger direkte af en insolvensbehandling, og som er i nær forbindelse hermed. For at nå frem til denne konklusion støttede Domstolen sig i det væsentlige på den betragtning, at retsgrundlaget for dette søgsmål var bestemmelser, der afveg fra de almindelige civilretlige regler (jf. for så vidt angår konventionen af 27.9.1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager dom Gourdain, 133/78, EU:C:1979:49, præmis 4-6). Domstolen har foretaget en lignende bedømmelse hvad angår omstødelsessøgsmål, som i henhold til tysk ret kan anlægges af kurator med henblik på at anfægte dispositioner, der er gennemført før indledningen af insolvensbehandlingen og er til skade for kreditorerne. Domstolen bemærkede i denne forbindelse, at retsgrundlaget for søgsmålet var de nationale regler om insolvensbehandling (dom Seagon, C-339/07, EU:C:2009:83, præmis 16).
- 25 Domstolen har derimod fastslået, at et søgsmål anlagt mod en kurator på grundlag af en klausul om ejendomsforbehold ikke havde en tilstrækkelig direkte eller tilstrækkelig snæver forbindelse med en insolvensbehandling, i det væsentlige med den begrundelse, at det retsspørgsmål, der rejses under en sådan sag, er uafhængigt af indledningen af en insolvensbehandling (dom German Graphics Grafische Maschinen, EU:C:2009:544, præmis 30 og 31). Et søgsmål, der er anlagt af en sagsøger på grundlag af et krav, der er overdraget af en kurator og vedrører den omstødelsesret, som sidstnævnte er tillagt i henhold til den tyske konkurslovgivning, er ligeledes blevet anset for ikke at have snæver forbindelse med insolvensbehandlingen. Domstolen fastslog i denne forbindelse, at håndhævelsen af en ret, som erhververen har sikret sig, var underlagt andre regler end dem, der finder anvendelse i forbindelse med en insolvensbehandling (dom F-Tex, EU:C:2012:215, præmis 41 og 42).
- 26 Det fremgår af denne retspraksis, at Domstolen ved sin bedømmelse ganske vist tager hensyn til den omstændighed, at de forskellige typer søgsmål, som den har skullet tage stilling til, var blevet anlagt i forbindelse med en insolvensbehandling. Domstolen har imidlertid hver gang navnlig lagt vægt på at fastlægge, om det pågældende søgsmål udsprang af lovgivningen om insolvensbehandling eller af andre regler.
- 27 Heraf følger, at det afgørende kriterium, som Domstolen har udledt med henblik på at identificere, under hvilket område et søgsmål henhører, ikke er den processuelle sammenhæng, som nævnte søgsmål indgår i, men søgsmålets retsgrundlag. I henhold til denne fremgangsmåde skal det

undersøges, om den rettighed eller forpligtelse, der ligger til grund for søgsmålet, udspringer af de almindelige civil- og handelsretlige regler eller af undtagelsesbestemmelser, der er særlige for insolvensbehandlinger.

- 28 I hovedsagen er det ubestridt, at det omhandlede søgsmål er et søgsmål med påstand om betaling af en fordring, der er opstået på grundlag af levering af transportydelser til opfyldelse af en transportaftale. Fordringshaver ville selv kunne have anlagt dette søgsmål, inden fordringshaver blev frataget muligheden herfor som følge af indledningen af en insolvensbehandling mod denne, og i dette tilfælde ville søgsmålet være blevet reguleret af de regler om retternes kompetence, der finder anvendelse på det civil- og handelsretlige område.
- 29 Den omstændighed, at søgsmålet med påstand om betaling anlægges efter indledningen af en insolvensbehandling mod tjenesteyderen af den kurator, der er blevet udpeget i forbindelse med insolvensbehandlingen, og at sidstnævnte handler i kreditorernes interesse, ændrer ikke i det væsentlige karakteren af den fordring, der gøres krav på, som fortsat er underlagt de samme retsregler for så vidt angår realiteten.
- 30 Det må således fastslås, at det i hovedsagen omhandlede søgsmål ikke har en direkte forbindelse til den insolvensbehandling, der er indledt mod sagsøgeren.
- 31 Det må derfor fastslås, at nævnte søgsmål ikke er omfattet af anvendelsesområdet for artikel 3, stk. 1, i forordning nr. 1346/2000 og i overensstemmelse hermed ikke er omfattet af begrebet konkurs som omhandlet i artikel 1, stk. 2, litra b), i forordning nr. 44/2001, uden at det i øvrigt er fornødent at tage stilling til, om søgsmålet er snævert forbundet med insolvensbehandlingen.
- 32 Det første spørgsmål skal herefter besvares med, at artikel 1, stk. 1, i forordning nr. 44/2001 skal fortolkes således, at begrebet »det civil- og handelsretlige område« som omhandlet i denne bestemmelse omfatter et søgsmål med påstand om betaling af en fordring, der er opstået på grundlag af levering af transportydelser, som er anlagt af kurator for en virksomhed, der er gået konkurs, idet denne kurator er udpeget under en insolvensbehandling, der er indledt i en medlemsstat, og som er rettet mod modtageren af disse ydelser, der er etableret i en anden medlemsstat.

Det andet spørgsmål

- 33 Det andet spørgsmål er kun blevet stillet for det tilfælde, at tvisten i hovedsagen var omfattet af anvendelsesområdet for forordning nr. 1346/2000.
- 34 Under hensyn til besvarelsen af det første spørgsmål er det uforholdsmæssigt at besvare det andet spørgsmål.

Det tredje spørgsmål

- 35 Med det tredje spørgsmål ønsker den forelæggende ret oplyst, om en medlemsstat i et tilfælde, hvor en tvist er omfattet af anvendelsesområdet for såvel forordning nr. 44/2001 som CMR, i overensstemmelse med forordningens artikel 71, stk. 1, kan anvende de regler om retternes kompetence, der er fastsat i CMR, og undlade at anvende forordningens regler.
- 36 Selv om det fremgår af besvarelsen af det første spørgsmål, at tvisten i hovedsagen er omfattet af anvendelsesområdet for forordning nr. 44/2001, tilkommer det den forelæggende ret, som alene har kompetence til at bedømme de faktiske omstændigheder, at efterprøve, om de transportydelser, der er omhandlet i det betalingskrav, der er indbragt for den, opfylder de betingelser for anvendelse af CMR, som er fastsat i sidstnævntes artikel 1.

- 37 Såfremt den forelæggende ret måtte nå frem til denne konklusion, bemærkes, at ifølge den fortolkning, som Domstolen har anlagt af artikel 71 i forordning nr. 44/2001, har de regler for retternes kompetence samt for anerkendelse eller fuldbyrdelse af retsafgørelser, der er fastsat i specialkonventioner, hvori medlemsstaterne allerede var parter på det tidspunkt, hvor forordningen trådte i kraft, i princippet den virkning, at de udelukker anvendelsen af de bestemmelser i forordningen, der vedrører samme spørgsmål (dom TNT Express Nederland, C-533/08, EU:C:2010:243, præmis 39 og 45-48). CMR, som omhandler international godsbeholdning ad landevej, og som Republikken Litauen tiltrådte i 1993, er en af de specialkonventioner, der er omfattet af nævnte bestemmelse.
- 38 Domstolen har imidlertid fremhævet, at på områder, der er reguleret af specialkonventioner, må anvendelsen af de regler, der er fastsat heri, ikke medføre en tilsidesættelse af de principper, der ligger bag det retlige samarbejde på det civil- og handelsretlige område inden for Den Europæiske Union, såsom de principper, der er anført i 6., 11., 12. og 15.-17. betragtning til forordning nr. 44/2001, om fri bevægelighed for retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område, forudsigelighed med hensyn til, hvilke retter der har kompetence, og dermed retssikkerhed for borgerne, god retspleje, størst mulig mindskelse af risikoen for parallelle retssager og gensidig tillid til retsplejen inden for Unionen (domme TNT Express Nederland, EU:C:2010:243, præmis 49, og Nipponkoa Insurance Co. (Europe), C-542/12, EU:C:2013:858, præmis 36).
- 39 For så vidt angår de regler, der er genstand for det tredje spørgsmål, dvs. de regler om retternes kompetence, der er fastsat i CMR's artikel 31, stk. 1, fremgår det bl.a. af denne bestemmelse, at den gør det muligt for sagsøgeren at vælge mellem domstolene i enten det land, hvor sagsøgte har sin sædvanlige bopæl, det land, hvor godset blev overtaget til befordring, eller det land, hvor bestemmelsesstedet er beliggende.
- 40 Det valg, som sagsøgeren således har, svarer i det væsentlige til det valg, der er fastsat i forordning nr. 44/2001. I sager om kontraktforhold kan sagsøgeren således i medfør af denne forordnings artikel 2, stk. 1, og artikel 5, nr. 1), vælge mellem domstolene i den medlemsstat, hvor sagsøgte har bopæl, eller domstolene på det sted, hvor den forpligtelse, der ligger til grund for sagen, er opfyldt eller skal opfyldes. For så vidt angår en transportaftale, som henhører under kategorien aftaler om tjenesteydelser (jf. i denne retning dom Rehder, C-204/08, EU:C:2009:439, præmis 29 og 30), er dette sted i henhold til nævnte forordnings artikel 5, nr. 1), litra b), andet led, det sted i en medlemsstat, hvor tjenesteydelserne i henhold til aftalen er blevet leveret eller skulle have været leveret.
- 41 Artikel 5, nr. 1), litra b), andet led, i forordning nr. 44/2001, hvis ordlyd kun omfatter et enkelt opfyldelsessted, giver ganske vist sagsøgeren et mere begrænset valg end CMR's artikel 31, stk. 1, som gør det muligt for sagsøgeren at vælge mellem det sted, hvor godset blev overtaget til befordring, og godsets leveringssted. Denne omstændighed kan imidlertid ikke berøre foreneligheden af CMR's artikel 31, stk. 1, med de principper, der ligger bag det retlige samarbejde på det civil- og handelsretlige område inden for Unionen. Domstolen har således på transportområdet tilladt, at sagsøgeren i visse situationer kan vælge mellem domstolene på afgang- eller ankomststedet. I denne forbindelse understregede Domstolen, at en sådan valgfrihed for sagsøgeren ikke blot opfylder nærhedskriteriet, men også kravet om forudsigelighed, for så vidt som såvel sagsøger som sagsøgte nemt kan konstatere, ved hvilken ret en sag vil kunne anlægges. En sådan valgfrihed er desuden i overensstemmelse med hensynet til retssikkerheden, idet sagsøgerens valgmulighed inden for rammerne af artikel 5, nr. 1), litra b), andet led, i forordning nr. 44/2001 er begrænset til et valg mellem to domstole (dom Rehder, EU:C:2009:439, præmis 45).
- 42 Henset til det ovenstående skal det tredje spørgsmål herefter besvares med, at artikel 71 i forordning nr. 44/2001 skal fortolkes således, at en medlemsstat i et tilfælde, hvor en tvist er omfattet af anvendelsesområdet for såvel nævnte forordning som CMR, i overensstemmelse med forordningens artikel 71, stk. 1, kan anvende de regler om retternes kompetence, der er fastsat i CMR's artikel 31, stk. 1.

Sagens omkostninger

- ⁴³ Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Første Afdeling) for ret:

- 1) **Artikel 1, stk. 1, i Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område skal fortolkes således, at begrebet »det civil- og handelsretlige område« som omhandlet i denne bestemmelse omfatter et søgsmål med påstand om betaling af en fordring, der er opstået på grundlag af levering af transportydelser, som er anlagt af kurator for en virksomhed, der er gået konkurs, idet denne kurator er udpeget under en insolvensbehandling, der er indledt i en medlemsstat, og som er rettet mod modtageren af disse ydelser, der er etableret i en anden medlemsstat.**
- 2) **Artikel 71 i forordning nr. 44/2001 skal fortolkes således, at en medlemsstat i et tilfælde, hvor en tvist er omfattet af anvendelsesområdet for såvel nævnte forordning som konventionen om fragtaftaler ved international godsbefordring ad landevej, undertegnet i Genève den 19. maj 1956, som ændret ved protokollen undertegnet i Genève den 5. juli 1978, i overensstemmelse med forordningens artikel 71, stk. 1, kan anvende de regler om retternes kompetence, der er fastsat i denne konventions artikel 31, stk. 1.**

Underskrifter